

Ποικίλη Λεξις

Γεράρδος Χάουπτμαν

Ἐρωτάσθη ἡ πεντηκονταετηρὶς τοῦ γνωστοῦ Γερμανοῦ δραματουργοῦ Γεράρδου Χάουπτμαν, εἰς τὸν ὁποῖον ἐπένευεν ἐρέτος ἡ Σουηδικὴ Ἀκαδημία τὸ φιλολογικὸν βραβεῖον Νομπέλ. Εἰς τὸν ἐφορᾶζοντα συγγραφεὰ τῆς «Βουλιαγμένης Καμπάνας» ἀπεστάλησαν ἐξ ἄλων τῶν Γερμανικῶν συλλόγων ἀντιπρόσωποι διὰ νὰ τὸν συγχαροῦν ἐπὶ τῇ πετηκονταετηριδί του.

Ἐρισμένως ὁ Χάουπτμαν εἶνε ὁ ἀγαπητότερος καὶ ὁ μεγαλύτερος ἀπὸ τοὺς Γερμανοὺς συγγραφεῖς, οἱ ὁποῖοι ἀφιερῶθησαν εἰς τὸ Θέατρον. Εἶνε ὁ διασημότερος εἰς τὴν Γερμανίαν, ἀλλὰ καὶ ὁ πλέον γνωστός εἰς τὸ ἔσωτερικόν. Διὰ πρώτην φοράν τῶν 1893 ὁ Ἀντουάν ἔπαιξεν εἰς Παρίσιους τοὺς «Ἰφραντάς» του, οἱ ὁποῖοι τὸν κατέστησαν πασίγνωστον. Τὰ πρῶτά του δραματικὰ βήματα χρονολογοῦνται ἀπὸ τὸ 1889. Ὁ Χάουπτμαν ἔστις μόλις ἡγε τὸ 27 ἔτος τῆς ἡλικίας του. ἦτο γνωστός μετὰ τὴν δημοσίευσιν ὀλίγων διηγημάτων καὶ ποιημάτων, τῶν ὁποίων εἶχε θαυμάσθῃ τὸ ὕψος καὶ ὁ πλοῦτος τῶν εἰκόνων. Ἐν πρῶτόν του δράμα ὑπὸ τὸν τίτλον «Πρὶν ἐδῆξ ὁ ἥλιος» διδαχθῆν εἰς τὸ Βερολίνον ἀπεδείκνυε τὰς σοσιαλιστικὰς του ἀρχὰς καὶ μεγάλην προσπάθειαν πρὸς παγίωσιν τοῦ θετικισμοῦ, ἀγνωστοῦ ἕως τότε εἰς τὴν Γερμανικὴν φιλολογίαν, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐπροξενήθη σκάνδαλον φιλολογικόν. Αἱ παραστάσεις τοῦ ἔργου του ὑπῆρξαν ταραχῶδέσταται.

Ὁ συγγραφεὺς καὶ τὸ ἔργον του μετὰ πάθους καὶ σφοδρότητος συνεζητήθη καὶ ἐσχολιάσθη, ὁ δὲ θόρυβος ὁ γενόμενος περὶ τὸ ὄνομά του δὲν ἐχρησίμευσεν εἰς ἄλλο· τι παρὰ εἰς τὴν ἐπαύξειν τῆς φήμης.

Ἐγραψε τοὺς «Ἰφραντάς», τὴν «Βουλιαγμένην καμπάνα», τὸ «Τομάρι τοῦ κάστωρος» καὶ τὴν «Φυγὴν τοῦ Σίλιγγ» εἰς τὰ ὁποῖα ἀναφαινεῖται ὀξύ παρατηρητικὸν πνεῦμα καὶ σατυρικὴ δύναμις μεγάλη, ἡνωμένη μετὰ βαθύν μυστικισμόν.

Σήμερον ὁ Γεράρδος Χάουπτμαν φαίνεται ὅτι πα-

Χαρικοὶ Ἠπειρώται ἐκ τῶν περιχώρων τῆς Νικοπόλεως.

ρητήθη τῆς δραματικῆς τέχνης. Τοῦλάχιστον ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν δὲν ἔδωκε κανέν νέον ἔργον. Ἡ ἐξαιρετικὴ τιμὴ καὶ διάκρισις τὴν ὁποίαν τοῦ ἔκαμιν ἡ Σουηδικὴ Ἀκαδημία, δὲν ὑπάγει νὰ τὸν εὖρη εἰς τὸ ἐρημητήριόν του εἰς τὸ Ἄγγελειμδόρφ, εἰς τὰ βουνὰ τὰ ὁποῖα χωρίζουν ἀπὸ τῆς Βοημίας τὴν Σιλεσίαν, τὴν γενέτειράν του. Διότι εἰς τὴν ρομαντικωτάτην αὐτὴν περιοχὴν ἀπεσύρθη καὶ μονάζει ὁ ρεαλιστικώτερος τῶν γερμανῶν συγγραφεῶν.

★ ★

Τὸ Τουρκικὸν θέατρον

Ὀλίγον πρὸ τῆς Βαλκανικῆς προσεγγίσεως εἰς τὴν Κ)πολιν εἰς ἓν τῶν κυριωτέρων θεσπῶν τῆς πόλεως, τὴν στιγμὴν κοθ' ἣν ἡ αὐλαία ἐπιπτε μετὰ τὴν τελευταίαν πρᾶξιν, εἰς κύριος εἰσῆλθεν αἴφνης ἐντὸς τῆς αἰθούσης, καὶ μετὰ τὸ περίστροφον εἰς τὴν χεῖρα, ἠμπόδισεν ἄλλον τὸν κόσμον νὰ ἐξέλθῃ. Δύο ἐνοπλοὶ ἐφύλαττον τὰς ἐξόδους. Μόνοι εἶχον τὴν ἀδειαν νὰ ἐξέλθουν οἱ θεαταὶ ὅσοι ἐδέχοντο νὰ καταβάλλωσιν εἰς αὐτὸ ποσόν τι χρημάτων ὀρισθῆν ὑπ' αὐτοῦ.

Ἡ ἀστυνομία δὲν ἠδυνήθη εἰμὴ νὰ ταχθῇ μετὰ τὸ μέρος τοῦ «ἐπαίτου», ὅστις ἦτο μέλος τοῦ κομιτάτου «Ἐνωσις καὶ Πρόοδος», ἀποσταλείς ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως διὰ νὰ κόμῃ ἔρανον ὑπὲρ τοῦ ὀθωμανικοῦ στόλου.

Ἄλλως οἱ θεαταὶ τῶν τουρκικῶν θεάτρων εἶνε συνηθισμένοι εἰς τὰς ἀλλοκότους διαταγὰς. Μίαν φοράν μάλιστα εἰς διευθυντῆς ἐτοιχοκόλλησε τὴν ἐξῆς διαταγὴν:

«Ἴνα πάντες οἱ φέροντες εἰσιτήρια δυνηθῶσι νὰ ἴδωσι καλῶς τὸ θέαμα, ἢ Διεύθυνσις ἀπεφάσισεν ἵνα

Ἑλληνίδες τῆς Μακεδονίας φέρουσαι τὸ ἐγχώριον ἔνδυμα.

δι εὐρισκόμενοι εἰς τὰς τρεῖς πρώτας σειράς καθήσων ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, αἱ τρεῖς ἀκόλουθοι σειραὶ γονυπετήσων, καὶ ὅσον ἀφορᾷ τοὺς θεατὰς τῆς ἐδδόμης σειρὰς καὶ τοὺς ἄλλους, ὀφείλουσι νὰ μείνωσιν ἕρθιοι».

Καὶ κάτωθεν, ἔταν ἤτο παράστασις δρᾶματος, ἀνεγινώσκето:

«Ἀπαγορεύονται οἱ γέλωτες διότι παίζεται τραγωδία».

★ ★

Ὁ τάφος τοῦ Βιργιλίου

Μικροῦ δεῖν νὰ θρηνησῶμεν ἐπ' ἐσχάτων τὴν καταστροφὴν ἐνός τῶν ἀρχαίων μνημείων τὰ ὅποια οἱ Ἴταλοί, οἱ τόσοι ζηλοτύπως ἐχόμενοι ὅλων τῶν λειψάνων τοῦ Λατινικοῦ μεγαλείου, ἀποδίδουσι μεγίστην ἀξίαν, καὶ τὰ ὅποια οἱ λόγιοι συνηθίζουσι νὰ ἐπισκέπτονται ὡς ποιητικοὶ προσκυνηταί—τοῦ τάφου τοῦ Βιργιλίου. Κείμενος οὗτος ὑπὲρ ἄνω τῆς παλαιᾶς ἐδοῦ τοῦ Παισιλύπου, πλησίον τῆς Νεαπόλεως, ὀρθοῦται καλυπτόμενος ὑπὸ φυλλώματος ἐπάνω εἰς ἓνα βράχον. Ἐτραῖαν τελευταίως τὴν ἀφρᾶσυνην νὰ σκάψουσι τὸ παρακείμενον ὄρος πρὸς ἐξαγωγήν λίθων καθίζησις φοδερὰ ἐγένετο τὴν ἡμέραν ἀκριβῶς καθ' ἣν οἱ Νεαπολιτανοὶ ἐώρταζον τὴν ἑορτὴν τοῦ Ἁγίου Ἰανουαρίου τοῦ προστάτου των. Περὶ τὸν τάφον τοῦ Βιργιλίου, τὸν ἐπὶ τοσοῦτον ἤδη ἀπειλούμενον, ἐκτελοῦνται τὰ κατάλληλα ἔργα καὶ ἐλπίζεται ὅτι ταχέως οὗτος θὰ στερεωθῇ.

★ ★

Μνημεῖον Δουμᾶ ἀάωου.

Ἐτελέσθησαν ἐν Παρίσισις τ' ἀποκαλυπτήρια τοῦ μνημείου Ἀλεξάνδρου Δουμᾶ, πάππου, τοῦ ἡρωϊκοῦ

Γάλλου στρατηγού, ὅστις ἔδωκεν εἰς τὰ γαλλικὰ γράμματα ἓνα υἷον καὶ ἓνα ἔργον, ἀριστοτέχνος τῆς γραφίδος. Ἡρακλείων διαστάσεων καὶ παρατόλιμου γενναϊότητος στρατιώτης ὑπῆρξε τὸ πρότυπον τοῦ ὁποῖον ἐνέπνευσεν εἰς τὸν υἷον τοῦ «Τρεῖς σωματοφύλακας». Περὶ τῆς μυϊκῆς δυνάμεως τοῦ ἀποθανόντος στρατηγού διηγοῦνται πλεῖστα ὄσα. Κάποτε ἐνεργῶν νυκτερινῶν ἐπιθεώρησιν ἔφιππος κατέλαδεν ἓνα φρουρὸν κοιμώμενον. Χωρὶς νὰ κατέλθῃ τοῦ ἵππου του, ἔκυψεν, ἤρπασε τὸν στρατιώτην ἐπὶ τοῦ ἔφιππου καὶ μετέφερεν αὐτὸν τρέμοντα εἰς τοὺς στρατώνας. Ἄλλοτε πάλιν, ἐρίσας ἐν τῶν θεάτρῳ πρὸς ὀχληρὸν τινα, ἐξεσφενδόνισεν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ θεωρείου του εἰς τὴν πλατεῖαν. Κατὰ τὸ 1792, διαρκούντος τοῦ πρὸς τὴν Αὐστρίαν πολέμου, ὁ Δουμᾶς συνοδευόμενος ὑπὸ τεσσάρων στρατιωτῶν συνέλαδεν ἐν τῇ πεδιάδι τοῦ Πέλδ δεκατρεῖς Αὐστριακοὺς αἰχμαλώτους. Ὑπὸ τὸν Βοναπάρτην ὁ στρατηγὸς ἤρατο δάφνας εἰς πολλὰς μάχας καὶ τότε ἔλαβε τὸ παρωνύμιον Ὁράτιος Κλεῖτος.

★ ★

Μία γεωιογραφία

Εἰς Ἱταλικὸν περιοδικὸν δημοσιεύεται νόστιμος πολεμικὴ γελοιογραφία.

Παριστᾶ Τούρκον τρεπόμενον εἰς φυγὴν καὶ καταδικασμένον ὑπὸ σκύλλου εἰς τὸ περιλαίμιον τοῦ ὁποῖου ὑπάρχει ἡ ἐπιγραφή «Βούλγαρος».

Ὁ πανικόβλητος Τούρκος, φεύγων, στρέφει συγχρόνως τὴν κεφαλὴν καὶ λέγει πρὸς τὸν Βούλγαρον:

— Εἶσαι τυχερός! Ἄν δὲν εἶχα ἀπασχολῆσαι τὰ πόδια μου στὴν τρεχάλα, θὰ σοῦ ἔδινα κλωτσιές!..

Ψ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ Ψ

Τὸ Παρισίων Μουσεῖον τοῦ Λουξεμβούργου θὰ μεταφραθῇ ἐκ τοῦ σημερινοῦ οἰκοδομήματος, εἰς τὸ παλαιὸν ἱεροσπουδαστήριον τοῦ Ἁγίου Σουλταίου, λίαν δὲ προσεχῶς θὰ ἀρχίσουν αἱ ἐργασίαι τῆς μετατροπῆς αὐτοῦ εἰς Μουσεῖον. Ἐξητήθησαν εἰς τὴν Βουλὴν αἱ ἀναγκαῖαι πρὸς τοῦτο πιστώσεις. Τὸ νέον Μουσεῖον θὰ παρῆξῃ εἰς τὴν ζωογραφικὴν τριπλασίαν ἔκτασιν τῆς ἐν Λουξεμβούργῳ, εἰς τὴν γλυπτικὴν πενταπλασίαν καὶ εἰς τὴν χαρακτικὴν «γαλερίαν», τῶν ὁποίων ὀλοσχερῶς εἰσφραῖτο ἐν Λουξεμβούργῳ.

Τὰ ἔξοδα τῆς μετατροπῆς καὶ μεταφορᾶς ἐπελογίσθησαν εἰς 2,000,000 φράγκα.

✱

Προτάσει τοῦ Δημάρχου τῆς Δευρίας θὰ ἀνεγερθῇ Βιοτεχνικὸν Μουσεῖον ἀξίας 211 ἑκατομμυρίων μ' ἔργων. Προσεχῶς θὰ προκηρυχθῇ πρὸς τοῦτο διαγωνισμὸς.

✱

Ἐπαίχθη εἰς τὸ «Αντικὸν» τοῦ Μιλάνου τὸ νέον ἔργον τοῦ Λεονκαβάλλο «Ζεγκόρη», τὸ ὁποῖον εἶχε μεγάλην ἐπιτυχίαν διὰ τὴν Ἱταλικὴν μουσικὴν τὸν.

Ὁ συνθέτης ἐξαγακτήρισεν ὡς ἐξῆς τὸ ἔργον του.

— Ἐχθρὸς πάσης σχολῆς, κολακεύομαι ὅτι συνθέσασαι μουσικὴν καθαρῶς Ἱταλικὴν. Ἡ κριτικὴ ἐν τούτοις δύραται νὰ κρίνῃ τὸ ἔργον μου ὅπως εἶναι. Λέγω ὅπως εἶναι, διότι ὅχι στωϊκῶς συμβαίνει τὰ ἔργα μου νὰ κρίνονται ἀντιθέτως ἀπὸ ὅ,τι εἶναι. Ἄν πρέπει νὰ δεχθῶμεν ὅτι τὰ καλλιτεχνικὰ ἔργα πρέπει νὰ στηριχθῶσι μόνον εἰς ἐν

ἔσμα καὶ νὰ παραλειφθῶσι στιγμαί, τὰς ἁποίας ὁ μουσικὸς πρέπει νὰ τονίσῃ, ἐὰν θέλῃ τὸ ἔργον του νὰ φθάσῃ εἰς περιορίην. Ἄν εἶμαι καινὸς νέος, ὅστις νὰ μὴ γνωρίζῃ τὴν ὁδὸν τὴν ὁποίαν πρόκειται νὰ ἀκολουθήσῃ. Ἡ ὁδὸς μου εἶναι ἤδη χαραγμένη.

Εἰς τὸ τελευταῖον ἔργον μου ἔδωσα τὴν δύναμιν τοῦ πάθους μου, πᾶσαν τὴν ὄψιν τῆς ψυχῆς μου καὶ προσέκωψε μουσικὴ ἰταλικωτάτη καὶ εἰς τὸ χρώμα καὶ εἰς τὴν ἔκφρασιν τόσοσιν φρασικὴ καὶ τόσοσιν ἀβίατος, ὥστε ἐτελέωσα τὸ ἔργον ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν».

★

Ἀπέθανεν ἐν Μιλάνῳ ἐν γήρατι ὁ σοφὸς Ἑλλημιστὴς καὶ πρόεδρος τῆς Ἐπιστημονικῆς καὶ Φιλολογικῆς Ἀκαδημίας τοῦ Μιλάνου Βιογίλιος Ἰνάμα. Ἐπὶ πενήκοντα ἔτη συνεχῆ ἐτέλεσε τὴν Ἑλληνικὴν γλώσσαν καὶ συνέγραψε μελέτας. Τὸ τελευταῖον του ἔργον φέρει τὸν τίτλον «Ὁ Ὅμηρος καὶ ἡ Μικρασιατικὴ ἐποχὴ».

★

Ἡ Σωσοάνα Μερσίε, ἡ Γαλλίς φιλόλογος, ἔδωσε διὰ λέξεις εἰς τὴν Βιέννην περὶ τῆς Ἑλληνικῆς μυθολογίας.

— Ἡ ἑκατονταετησίς τῆς «Ἐταιρείας τῶν φιλομούσων» εἰς τὴν Βιέννην ἐωρτάσθη μετὰ πάσης μεγαλοπρεπείας. Ὅλαι αἱ χρονοὶ τῆς καλλιτεχνικῆς καὶ φιλολογικῆς κινήσεως τῆς Αὐστριακῆς πρωτεύουσας παρενέθησαν.

-- Εἰς τὸ ἐν Βιέννῃ θέατρον τοῦ λαοῦ ἐδόθη τελευταίως